

การประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาท
ของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชน
แบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลไหลหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง *

The Aparihāṇiyadhamma Principle's Appilcation for
Promoting the Role of Local Politicians in Integrated
Community Waste Management Integrative Participation
of Government Agencies and People in Lai Hin Sub-District
Municipality, Ko Kha District, Lampang Province

สุทธพงษ์ ขวดแก้ว และ พระครูโสภณ กิตติบัณฑิต

Suttaphong Khuatkaew and PhraKruSopon kittibundit

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,

Phrae Campus

Corresponding Author Email: suttapongK006@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรมกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นใน

* ได้รับความเห็นชอบ: 4 มิถุนายน 2567; แก้ไขบทความ: 15 สิงหาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 16 สิงหาคม 2567

การจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำการวิจัยในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) หลักอุปนิยานิธรรมมีความสัมพันธ์กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก 3) การประยุกต์หลักอุปนิยานิธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นควรเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทุกครั้ง และให้ความสำคัญด้วยการเข้าร่วมประชุมตั้งแต่ต้นจนจบ สนับสนุนนโยบายของเทศบาลที่เป็นข้อตกลงร่วมกัน เคารพต่อนโยบายของเทศบาล และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามนโยบายและร่วมทำงานกับสตรีได้ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความเรียบร้อยของสถานที่จัดการขยะภายในชุมชน ดูแลด้านสวัสดิการแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

คำสำคัญ: หลักอุปนิยานิธรรม; บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น; การจัดการขยะชุมชน

Abstract

This study aimed to investigate the level of local politician roles in participatory waste management, study the relationship between *Aparihāniyadhamma* and local politician roles in participatory waste management, and present guidelines for using *Aparihāniyadhamma* to promote

local politician roles in participatory waste management with the cooperation of the government and people living in Lai Hin sub-district municipality, Ko Kha district, Lampang province. Conducted by the Mixed Research Methods between quantitative and qualitative. Research in Lai Hin sub-district municipality from 372 samples and 10 key informants. The tools used in the research are questionnaire and in-dept interview. Data were analyzed using a social science package. and use content analysis techniques to complement the context.

The results were as follows: 1) The level of local politician roles in participatory waste management overall was at an average level. 2) The relationship between *Aparihāṇiyadhamma* and local politician roles in participatory waste management was very high positive correlation. 3) The application of *Aparihāṇiyadhamma* and local politician roles in participatory waste management was as follows: Local politicians should attend the full conference with other organizations. They should promote mutually agreeable municipal policy, respect each other, follow the policy, and work with women. Local politician should encourage residents to clean up and manage waste in their communities. The well-being of persons responsible for community waste management in Lai Hin sub-district municipality, Ko Kha district, Lampang province, should be addressed.

Keywords: *Aparihāṇiyadhamma* Principle; the role of local politicians; community waste management

1. บทนำ

เทศบาลตำบลไหล่หินมีการขยายตัวทางชุมชนเมืองทำให้มีประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะปัญหาขยะในชุมชน ตลาด ทางสาธารณะ เพื่เน้นการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในชุมชนโดยการประยุกต์หลัก อปทานิยธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง สร้างการมีส่วนร่วม การมีจิตสำนึก สร้างแหล่งเรียนรู้ และการจัดการขยะที่เป็นรูปธรรมกับประชาชนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดโดยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) จากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน ของแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570 ในปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าปริมาณขยะในเขตชุมชน ตลาด ทางสาธารณะ เพิ่มขึ้นทุกปี ชุมชนหมู่บ้านมีความหนาแน่น แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดการขยะที่ได้มาตรฐาน เช่น การคัดแยกขยะ ก่อนทิ้งลงถัง ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาขยะของแต่ละครัวเรือน (เทศบาลตำบลไหล่หิน, 2564, น. 57-58)

ดังนั้นบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไหล่หิน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยนักการเมืองท้องถิ่นนั้นต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่จะต้องมองกว้าง คิดก้าวไกล ใส่ใจรอบด้าน อันเป็นการตอบสนองต่อการปกครองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือรูปแบบพิเศษ กฎหมายได้กำหนดให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ซึ่งเป็นวิถีทางที่นักการเมืองท้องถิ่นได้เข้าสู่อำนาจทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนในการเข้าไปทำหน้าที่บริหารและตรวจสอบความถ่วงดุล และยังต้องมีความเป็นผู้นำ ซึ่งในปัจจุบันสังคมต้องการผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารองค์การอย่างมีธรรมาภิบาล หรือตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (จิตาภา เร่งมีศรีสุข, 2560, น. 1) และเพื่อตอบสนองต่อประชาชนในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับความสำเร็จในงานแทบทุกด้านขององค์กร ผู้นำที่มีความสามารถมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ แต่ในทางกลับกันถ้าผู้นำไม่มีความสามารถก็จะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ บกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพ (ณัฐพันธุ์ เจริญนันท และ ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2547) หากเปรียบประเทศชาติเป็นองค์กรและเปรียบผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำองค์กรแล้ว ผู้นำที่พึงประสงค์ (นักการเมืองท้องถิ่น) ไม่ใช่แค่พยายามทำงานของตนดีที่สุดเท่านั้น แต่ต้องนำองค์กร (ท้องถิ่น) ให้ก้าวสู่อนาคตได้อย่างเหมาะสมด้วยเพราะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ดังนั้นบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นพลังร่วมให้เกิดการร่วมมือร่วมใจไปสู่

การเปลี่ยนแปลง ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนและผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้

การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องนำเอาหลักพุทธธรรมมาประยุกต์กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม ด้วยการนำหลักอปริหานิยธรรม (ที.ม. (ไทย) 11/136/182) ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานไม่มีความเสื่อม มีแต่สร้างความเจริญก้าวหน้า ได้แก่ 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำ 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4) ให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ 5) ไม่ข่มเหงล่วงนการการเมืองสตรีท้องถิ่น 6) เคารพสักการะบูชาเจดีย์ องค์กร สถานที่ทำงาน 7) จัดให้อารักขา คุ่มครอง ป้องกัน อันชอบธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2557, น. 211-212) ซึ่งหลักอปริหานิยธรรมนี้เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กร หรือนักการเมืองท้องถิ่นให้มีใจเป็นอันหนึ่งอันเดียว อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสามารถทำงานเป็นทีมได้เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กร เพื่อการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ การประยุกต์หลักอปริหานิยธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการขยะชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. กำหนดพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

4. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อายุ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง ในเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาร์โร ยามาเน่ จำนวน 372 คน จากประชากรทั้งหมด จำนวน 5,229 คน และส่วนประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 372 ชุด แล้วตรวจสอบความถูกต้อง ส่วนในเชิงคุณภาพ ใช้วิธีจัดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

7. การวิเคราะห์ข้อมูล ในงานวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนในเชิงคุณภาพ นำข้อความจากการสัมภาษณ์ และการจัดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

4. สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

1.1 บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านสรุปได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการรู้จักตัวเอง ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

(n = 372)

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชน แบบมีส่วนร่วมในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง	3.51	0.56	มาก
2. ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.47	0.60	ปานกลาง
3. ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่	3.46	0.62	ปานกลาง
4. ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่	3.45	0.63	ปานกลาง
ภาพรวม	3.48	0.55	ปานกลาง

1.2 หลักอภินิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านสรุปได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการไม่ข่มเหงคุกคามขึ้นใจกุลสตรี มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเคารพนับถือผู้อาวุโส มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ด้านการไม่บัญญัติและไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$) ด้านความเคารพต่อสถานที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$) ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) ด้านการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ปฏิบัติงาน มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) ตามลำดับ ดังที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักอภินิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

(n = 372)

หลักอภินิหารธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการไม่ข่มเหงคุกคามขึ้นใจกุลสตรี	3.59	0.59	มาก
2. ด้านความเคารพนับถือผู้อาวุโส	3.56	0.55	มาก
3. ด้านการไม่บัญญัติและไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้	3.50	0.83	ปานกลาง
4. ด้านความเคารพต่อสถานที่	3.50	0.65	ปานกลาง
5. ด้านการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ปฏิบัติงาน	3.40	0.69	ปานกลาง
6. ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์	3.40	0.77	ปานกลาง
7. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม	3.39	0.71	ปานกลาง
ภาพรวม	3.48	0.57	ปานกลาง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรมกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

หลักอปริหานิยธรรมกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .882^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .810^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .809^{**}$) ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .802^{**}$) และด้านที่มีคสามสัมพันธ์น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .788^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีการแทนค่ารายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

X = หลักอปริหานิยธรรม

X1 = ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

X2 = ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม

X3 = ด้านการไม่บัญญัติและไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้

X4 = ด้านความเคารพนับถือผู้อาวุโส

X5 = ด้านการไม่ข่มเหงดูคร่ำขึ้นใจกุลสตรี

X6 = ด้านความเคารพต่อสถานที่

X7 = ด้านการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ปฏิบัติงาน

Y = บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน

Y1 = ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

Y2 = ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง

Y3 = ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่

Y4 = ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรมกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการประชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

(n = 372)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการประชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน	ตัวแปรตาม			
		Y1	Y2	Y3	Y4
ตัวแปรต้น					
หลักการบริหารนิยธรรม	.882**	.810**	.788**	.802**	.809**
X1	.816**	.757**	.692**	.735**	.783**
X2	.792**	.719**	.673**	.737**	.750**
X3	.571**	.525**	.512**	.506**	.536**
X4	.713**	.664**	.689**	.614**	.631**
X5	.615**	.548**	.577**	.536**	.581**
X6	.792**	.740**	.716**	.725**	.703**
X7	.820**	.747**	.735**	.798**	.702**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการประยุกต์หลักการบริหารนิยธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการประชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ได้แก่ 1) ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการเป็นตัวแทนประชาชนในการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนในการเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน 3) ด้านการไม่บัญญัติและไม่ล้มล้างสิ่งที่

บัญญัติไว้ พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้นำและชักชวนให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชน และสนับสนุนนโยบายของเทศบาลตำบล 4) ด้านความเคารพนับถือผู้อาวุโส พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความเคารพ เชื้อพึ่งให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการให้ความเคารพการทำงานของผู้นำท้องถิ่น ให้ความเคารพแก่ผู้มาเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ 5) ด้านการไม่ข่มเหงดูคร่ำขึ้นใจกุลสตรี พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรให้เกียรติสุภาพสตรี สามารถทำงานร่วมกับสตรีได้ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะนโยบายของผู้นำสตรีในชุมชน และไม่ควรปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรม 6) ด้านความเคารพต่อสถานที่ พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของสถานที่จัดการขยะภายในชุมชน 7) ด้านการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ปฏิบัติงาน พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรสนับสนุนหรือ ยกย่องผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลด้านสวัสดิการแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และให้โอกาสทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เพราะนักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมยังไม่มากเท่าที่ควร และยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมือง สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) (พระธวัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวัน), 2561)

2. หลักอุปหรณานิยธรรมกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .882^{**}$) เพราะบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นมีการปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับหลักอุปหรณานิยธรรม จึงมีความ

สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความไว้วางใจกับหลักอปปรธานิธรรมเพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยความไว้วางใจกับหลักอปปรธานิธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ($r = .917^{**}$) (ไพบูลย์ สุขเจตนิ, 2563)

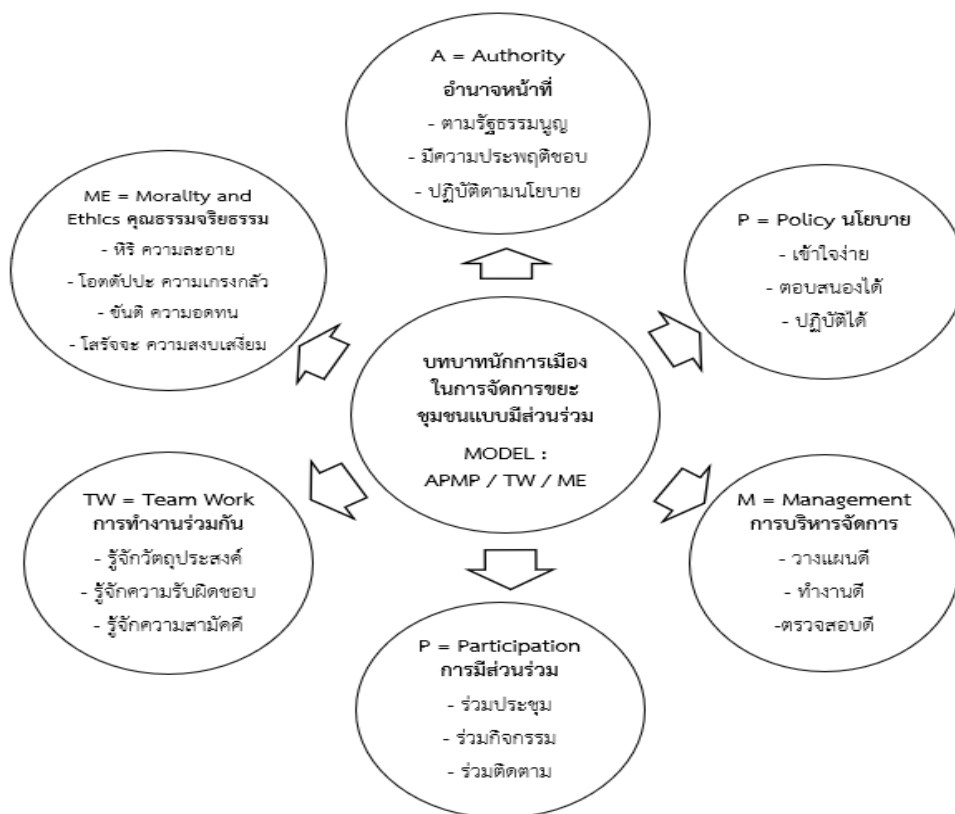
3. แนวทางการประยุกต์หลักอปปรธานิธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ได้แก่ 1) เป็นตัวแทนประชาชนในการร่วมประชุม 2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน 3) เป็นผู้นำและชักชวนให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ 4) การให้ความเคารพ เชื่อฟัง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน 5) การให้เกียรติสุภาพสตรี สามารถทำงานร่วมกับสตรีได้ 6) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 7) การดูแลด้านสวัสดิการแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เพราะการจัดการขยะชุมชนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้เป็นระบบจึงต้องหลักอปปรธานิธรรมมาบูรณาการเพื่อให้เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “นโยบายทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชนอำเภอสอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า 1) มีการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 2) การสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ร่วมกันเสนอแนวทางร่วมกัน 3) การรักษาแนวทางของกฎระเบียบโดยยึดหลักความเสมอภาค 4) การอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีความเคารพซึ่งกันและกัน การให้เกียรติสมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียม 5) การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำชุมชน 6) การสร้างที่สาธารณะประโยชน์ให้แก่ชุมชน ให้เป็นสถานที่ส่วนรวมในการจัดกิจกรรมของชุมชน 7) ให้การสนับสนุนผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และการให้รางวัลแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ (นวลฉวี คำผืน, 2564)

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

นักการเมืองท้องถิ่นมาจากการได้รับเลือกให้มาเป็นตัวแทนของประชาชนในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีควรมีจริยธรรมทางการเมือง มีความน่าเชื่อถือ และต้องประสบความสำเร็จในฐานะนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำประโยชน์ต่อชุมชน ดังนั้น การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน ได้แก่ 1) อำนาจหน้าที่ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ 2) นโยบาย นักการเมืองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนนโยบายการทำงานให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาของหน่วยงานของรัฐ 3) การบริหารจัดการ นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการวางแผนการทำงาน สร้างงานที่เป็นระบบ 4) การมีส่วนร่วม นักการเมืองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในชุมชน 5) การทำงานร่วมกัน นักการเมืองท้องถิ่นวางแผนโดยสร้างวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจ และ 6) คุณธรรมจริยธรรม นักการเมืองท้องถิ่นที่ดีต้องมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักการเมืองเป็นความประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างอันดี (สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ตามภาพที่ 1)

ดังนั้นการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนนั้น จำเป็นต้องมีการนำหลักอภิปธานิธรรมมาประยุกต์ใช้ให้มากยิ่งขึ้น โดยนักการเมืองท้องถิ่นได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับอย่างสมบูรณ์ อีกทั้งมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและประชาชนมีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีการบริหารจัดการที่ดี ทั้งด้านการวางแผน การปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบได้ ที่สำคัญควรเน้นการมีส่วนร่วมให้หน่วยงานทุกองค์กร ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการขยะชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ตลอดจนการสร้างความมุ่งมั่นให้ทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนมีจิตใจที่เป็นธรรมโดยคำนึงถึงความถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในใจ จึงจะสามารถทำให้บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสามารถจัดการขยะชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ภาพที่ 1. การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักอภินิหารธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่นหิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดทำโครงการบริการความรู้ด้านกฎหมาย และสิทธิประโยชน์ให้แก่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่นหิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

1.2 ควรมีนโยบายการพัฒนาจริยธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในการทำงานเป็นตัวแทนของประชาชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน การบูรณาการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อกฎหมายจากประชาชนทุกภาคส่วนเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 ควรส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นให้เข้าร่วมการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ควรส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นให้เข้าร่วมประชุมและเลิกประชุมเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนโดยพร้อมเพรียงกัน

2.3 ควรส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามระเบียบชุมชนในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน

เอกสารอ้างอิง

จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2560). พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (รายงานการวิจัย).

พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, และ ฉัตรยาพร เสมอใจ. (2547). การจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

เทศบาลตำบลไหล่หิน. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570. ลำปาง: งานนโยบายและแผน เทศบาลตำบลไหล่หิน.

นวลฉวี คำพันธ์. (2564). นโยบายทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนของประชาชนอำเภอสอง จังหวัดแพร่ (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, แพร่.

พระธวัชชัย สนธิธมฺโม (วรรณนาวัน). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมือง สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, สระแก้ว.

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2557). *พจนานุกรมศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ สุขเจตน์. (2563). *การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, นนทบุรี.